

Ontwikkelagenda Duin- en Bollenstreek 2019-2022

oktober 2019

Inleiding

In het OOGO van gemeenten en samenwerkingsverbanden PO, VO en het MBO van maart 2018 is overeenstemming verkregen over aanpassingen op de ontwikkelagenda voor de Duin- en Bollenstreek die in 2014 was vastgesteld. De thema's, doelen en acties in deze agenda zijn echter niet meer actueel, o.a. door de versnelling van de transformatie die gewenst is in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Door de werkgroep Regionale Educatieve Agenda (REA) is daarom een aangepaste ontwikkelagenda opgesteld, die wordt voorgelegd in het OOGO met portefeuillehouders van gemeenten en directies en/of bestuurders samenwerkingsverbanden in oktober 2019. In de agenda staan de sub-regionale ambities en doelen voor het onderwijs (en de verbinding jeugdhulp en zorg) voor de jaren 2019-2022. Voortgang van acties en deelresultaten monitoren we tussentijds. Monitoring en evaluatie vindt plaats in de REA-overleggen. Aan de agenda zijn ook de belangrijkste ontwikkelingen toegevoegd op Holland Rijnland niveau. De Ontwikkelagenda wordt, na overeenstemming in het OOGO, ter kennisname gedeeld met de regionaal bestaande werkgroepen.

Concretisering notitie samenwerking onderwijs en jeugdhulp Holland Rijnland

Samenwerkingsverbanden, mboRijnland en gemeenten in Holland Rijnland hebben een notitie gemaakt over de samenwerking onderwijs en jeugdhulp. Op 6 maart 2019 is in een themadeel van het portefeuillehoudersoverleg Maatschappij gesproken met het onderwijs over de gezamenlijke ambities uit deze notitie. Om aan deze ambities te kunnen voldoen is een concretisering gemaakt, waarbij in kaart is gebracht welke onderdelen op welk niveau (Holland Rijnland of subregionaal) en door wie uitgevoerd dienen te worden. Er zijn vijf ambities geformuleerd. De subregionale uitwerking van deze ambities met concrete acties is opgenomen in deze aangepaste ontwikkelagenda. Daarnaast zijn er nog vier aanvullende thema's opgenomen, die ook al onderdeel waren van de vorige ontwikkelagenda. De uitgangspunten voor samenwerking, opgenomen in de notitie, zijn ook leidend voor de samenwerking in de Duin- en Bollenstreek. Na vaststelling van deze agenda in het OOGO, zullen vanuit gemeenten (bestuurlijk en ambtelijk) en vanuit onderwijs, verantwoordelijken per thema en/of ambitie worden benoemd. Uit hun midden zal ook een trekker komen die de acties monitort en de voortgang bewaakt.

Inhoud van de agenda

- Ambitie 1: Met preventie voorkomen dat specialistische ondersteuning nodig is
- Ambitie 2: Effectiever organiseren van jeugdhulp in relatie tot het onderwijs
- Ambitie 3: Arrangementen voor kinderen¹ met complexe problematiek
- Ambitie 4: Verbeteren aanpak verzuim en voortijdig schoolverlaten
- Ambitie 5: Een heldere route en werkproces
- Thema: Onderwijs voor meer- en hoogbegaafden
- Thema: Nieuwkomers in het onderwijs
- Thema: Doorgaande lijnen
- Thema: Onderwijs-arbeidsmarkt

¹ Waar kinderen staat, kan ook jongeren worden gelezen.

Ontwikkelagenda REA 2019-2022

Ambitie 1: Met preventie voorkomen dat specialistische ondersteuning nodig is

Momenteel is voor kinderen niet altijd snelle en passende onderwijssteuning en/of jeugdhulp beschikbaar. Er wordt in de Duin- en Bollenstreek veel gebruik gemaakt van jeugdhulp. De school is een plek waar veelvoorkomende problemen gesignaleerd kunnen worden. Door dit vroegtijdig te doen kan mogelijk een specialistisch traject worden voorkomen. Door aan de 'voorkant' te investeren kan inzet vanuit de jeugdhulp mogelijk verminderd worden. Er dient in kaart gebracht te worden welke preventieve interventies passend zijn op welke school. Dit is onder andere afhankelijk van het percentage jeugdhulp op de school en de soort hulpvragen. Een halfjaarlijkse analyse van het RBL en TWO geeft inzicht in de hoeveelheid en de soort jeugdhulp op alle scholen in de regio. De 'tandem' JGT'er en IB'er/zorgcoördinator kan vervolgens vanuit de praktijk aangeven wat volgens hun noodzakelijk is om d.m.v. preventieve de inzet van zwaardere specialistische trajecten naar beneden te brengen. Aan welke randvoorwaarden moet de inzet voldoen om succesvol te kunnen zijn? Gemeenten, samenwerkingsverbanden en andere betrokken partijen bepalen samen hoe de preventieve inzet er op basis van die randvoorwaarden uit kan komen te zien. Voor het mbo geldt dat de afgelopen periode op verschillende plekken is geëxperimenteerd met de inzet van de GGZ op school. Deze inzet dient geëvalueerd te worden en mogelijk verder uitgerold.

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Minder kinderen en jongeren maken gebruik van specialistische ondersteuning in het onderwijs. Dit is positief voor het kind en het gezin en brengt de kosten van jeugdhulp en onderwijs omlaag. Voor kinderen en jongeren waarbij specialistische	1. Op een selectie van scholen (PO en VO) worden als pilot preventieve interventies ingezet	<ul style="list-style-type: none"> - Alle scholen krijgen, als dit nog niet het geval is, een vaste contactpersoon bij het JGT - Bijeenkomsten organiseren voor IB/zorgcoördinator en JGT'ers - Tandem JGT en IB/zorgcoördinator brengen in kaart wat er volgens hun nodig zou zijn om met behulp van preventieve inzet het percentage jeugdhulp op hun school te verlagen zonder dat problematieken in kwantiteit en intensiteit toenemen. - Trekker REA maakt analyse van deze randvoorwaarden van preventieve inzet en koppelt dit terug aan gemeenten en samenwerkingsverbanden 	<p>Q4 2019: Starten met gesprekken 'tandem'</p> <p>Q2 2020: Plannen voor inzet zijn klaar</p> <p>Schooljaar 2020-2021: Start inzet</p> <p>Q2 2021: Evaluatie</p>	n.v.t., subregionaal

<p>ondersteuning <u>wel</u> noodzakelijk is, is hierdoor sneller passende ondersteuning beschikbaar.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten en samenwerkingsverbanden bekijken of randvoorwaarden (incl. beschikbaarheid middelen) haalbaar zijn - Er worden in het PO pilotscholen gekozen om preventieve interventies² in te zetten. Er moet een duidelijk plan liggen met resultaatafspraken - In het VO zetten alle scholen waar voldaan kan worden aan de gestelde randvoorwaarden preventieve interventies in. Bij onvoldoende middelen wordt een keuze gemaakt tussen de scholen. - Voortgang pilots wordt gemonitord en waar succesvol uitgerold naar andere scholen, mits dit voor die scholen passend is. 		
	<p>2. Preventieve inzet GGD mbo (ziekteverzuim) is geëvalueerd en waar mogelijk verder uitgerold</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De inzet van de GGD op het MBO wordt geëvalueerd en mogelijk verder uitgerold naar andere vestigingen 	<p>Q1 2020</p>	<p>Waar mogelijk aansluiten bij ontwikkelingen/evaluatie op niveau Holland Rijnland (<i>Trekker Fleur Spijkers</i>)</p>
	<p>3. Pilot met vroegtijdig signaleren bij mboRijnland is geëvalueerd en uitkomsten voor Duin- en Bollenstreek opgeleverd</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pilot met vroegtijdig signaleren is gestart en wordt tussentijds geëvalueerd 	<p>Q3 2019: start</p>	<p>Uitvoering op Holland Rijnland-niveau</p>

² NB: Op verschillende scholen kunnen verschillende interventies worden ingezet, afhankelijk van wat passend is op de betreffende school en in de betreffende gemeente

Ambitie 2: Effectiever organiseren van jeugdhulp in relatie tot het onderwijs

Bepaalde hulpvragen komen vaker in het onderwijs voor dan andere hulpvragen. Wanneer blijkt dat een bepaalde hulpvraag veel voorkomt op een school is één collectieve interventie mogelijk passender dan meerdere individuele interventies. Er moet in kaart worden gebracht welk collectief aanbod passend is op de reguliere PO, VO en mbo-scholen. Hiervoor kan in eerste instantie de jeugdhulpdata van RBL en TWO worden gebruikt. Net als bij ambitie 1 kan voor de behoeftebepaling ook de ‘tandem’ JGT’er-IB’er/zorgcoördinator worden ingezet. Wat is er al aan aanbod? Welke extra behoefte is er volgens de betrokkenen? Welke individuele trajecten kunnen mogelijk omgezet worden naar collectieve interventies? Er worden pilotscholen gekozen waar collectieve jeugdhulp wordt ingezet. Er wordt een kostenanalyse gedaan om de inzet van collectieve trajecten te vergelijken met de huidige inzet (nulmeting).

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Het aantal individuele interventies gaat omlaag en in de plaats daarvan komen waar mogelijk collectieve interventies. Eén collectief traject is efficiënter dan meerdere individuele trajecten maar moet wel net zo effectief zijn . Hierdoor worden kosten bespaard. Voor de kinderen in de klas is de belasting van één collectief traject minder groot dan van meerdere individuele trajecten.	<p>1. Gewenst (collectief) aanbod op de scholen is in kaart</p> <p>2. Op een selectie van scholen (PO en VO) worden pilots gedaan met collectieve interventies</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt een analyse gedaan op de jeugdhulpdata van RBL en TWO en data scholen: waar is collectieve inzet mogelijk passend? - Beleidsmedewerkers gemeenten en vertegenwoordigers Swv kiezen - gehoord hebbende JGT, IB/zorgcoördinator en zorgaanbieders- scholen om pilots collectieve jeugdhulp in te zetten - Mbo: Er wordt overlegd of pilots collectieve inzet wenselijk/mogelijk zijn in de Duin- en Bollenstreek - Er wordt een nulmeting gedaan v.w.b. inzet jeugdhulp en kosten die daarmee gemoeid zijn - Er wordt gemeten wat de kosten zijn van collectieve jeugdhulp en dit wordt vergeleken met de nulmeting 	<p>Q4 2019: Starten met gesprekken ‘tandem’</p> <p>Q1 2020: Gewenst collectief aanbod in kaart</p> <p>Q2 2020: Plannen voor inzet zijn klaar</p> <p>Q2 2020: Nulmeting kosten inzet jeugdhulp</p> <p>Schooljaar 2020-2021: Start inzet</p>	<p>Deze ambitie is onderdeel van het transformatieplan.</p> <p>Op Holland Rijnland niveau wisselen trekkers en direct betrokkenen kennis en ervaring uit t.a.v. sub-regionale werkwijzen Evt. volgt voorstel voor pilots op HR niveau als deze niet op sub-regionaal niveau (kunnen) worden opgepakt. <i>(Trekker: Erna Wieling)</i></p> <p>Vanuit het MBO worden pilots gerealiseerd op 2 (van in totaal 5) locaties</p>

		<ul style="list-style-type: none">- Er wordt gemeten wat de effecten zijn voor kinderen en school.- Voortgang pilots wordt gemonitord en waar succesvol uitgerold naar andere scholen, mits dit voor die scholen passend is.	collectieve jeugdhulp Q2 2021: Evaluatie en kostenanalyse	in Leiden (<i>Trekker: Fleur Spijkers</i>)
--	--	---	---	--

Ambitie 3: Arrangementen voor kinderen met complexe problematiek (niet relevant voor mbo)

Ieder kind heeft leerrecht. Voor kinderen met complexe problematiek is echter niet altijd een passende plek. Sommige van deze kinderen zouden wel naar volledig onderwijs kunnen toegroeien, maar voor andere kinderen is het niet mogelijk een heel onderwijsprogramma te volgen. Landelijk is geconstateerd dat er mogelijk nieuwe arrangementen nodig zijn voor kinderen die beperkt onderwijs kunnen volgen. Om aan het leerrecht voor ieder kind te kunnen voldoen is herijking nodig. Herijking van de taak van jeugdhulp om kinderen voor te bereiden op onderwijs en herijking van de taak van onderwijs. Geen enkel kind of jongere mag de dupe zijn van onduidelijkheid in taakverdeling tussen onderwijs en jeugdhulp. In de regio Holland Rijnland is gestart met het verkennen van de mogelijkheden in het PO. In de Duin- en bollenstreek is mogelijk ook behoefte aan nieuwe arrangementen voor leerlingen met complexe problematiek. Hiervoor dient eerst inzichtelijk gemaakt te worden welke behoefte er is aan arrangementen en wat een goede spreiding zou zijn van voorzieningen. Daarbij is prioriteit voor twee vormen van arrangementen:

- Arrangementen voor leerlingen die een combinatie van zorg en onderwijs nodig hebben en waarvan professionals verwachten dat ze op middellange termijn toe kunnen groeien naar onderwijs. Dit zijn kinderen met schoolinschrijving (risicoleerlingen), maar ook kinderen die nog geen schoolinschrijving hebben of kinderen die nu een vrijstelling hebben maar wel onderwijs zouden moeten volgen.
- Arrangementen leerlingen die een combinatie van zorg en onderwijs nodig hebben en waarvan professionals verwachten dat ze nooit toe kunnen groeien naar deelname aan volledig onderwijs.

Daarnaast wordt zowel vanuit de JGT's als het onderwijs aangegeven dat de voorwaarden om terug- of in te kunnen stromen niet altijd duidelijk zijn. De voorwaarden zijn vanuit beide partijen anders. De voorwaarden vanuit beide kanten zouden voorafgaand al voor beide partijen duidelijk moeten zijn. Dit levert minder verwarring en teleurstelling op.

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Ieder kind krijgt een passend (onderwijs en/of zorg)aanbod, ook de kinderen die niet volledig naar onderwijs kunnen toegroeien. Hiermee wordt aan het leerrecht voldaan.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beschrijving van wat er vanuit jeugdhulp en het onderwijs nodig is om in te stromen of terug te stromen in het onderwijs. 2. Beschrijving van wanneer het niet mogelijk is om in te stromen in het onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> - Inventariseren wat de voorwaarden zijn om in/terug te stromen naar het onderwijs vanuit jeugdhulp en onderwijs - Jeugdhulp en onderwijs op de hoogte brengen van de gezamenlijke voorwaarden 	<p>Q4 2019: Start gesprekken met JGT, zorgaanbieders en onderwijs over voorwaarden</p> <p>Q2 2020: Beschrijving klaar en delen met betrokken partijen</p> <p>Q4 2020: Evalueren of beschrijving helpend is bij proces terug/instromen</p>	<p>Op HR niveau wordt geïnventariseerd hoe deze ambitie regionaal belegd kan worden en de uitwerking sub-regionaal kan plaatsvinden. <i>(Trekkers: Erna Wieling en Maaike Cassee)</i></p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken op de werkvloer tussen IB'er/zorgcoördinator en JGT'er over casusregie en analyse obv afwegingskader onderwijs-jeugdhulp 	Q3 2020	Op HR wordt implementatie programma 'Innovatie dekkend netwerk' uitgevoerd. <i>(Trekker: Hanneke van Noort)</i>
3. Voldoende arrangementen met een goede spreiding in de (sub)regio	<ul style="list-style-type: none"> - In kaart brengen of er een dekkend netwerk van arrangementen is in de Duin- en Bollenstreek (in afstemming met Holland Rijnland) - Bij start van nieuw arrangement vooraf afspraken maken over taken (jeugddeel en onderwijsdeel) en financiën. - Waar nodig bij huidige arrangementen de taakverdeling en financiën onderwijs-zorg beter beschrijven 	<p>Q1 2020: In kaart brengen dekkend netwerk Duin- en Bollenstreek</p> <p>Q1 2020: Taakverdeling/verdeling financiën</p> <p>verdeling beter beschrijven voor huidige arrangementen</p> <p>Q2 2020: Plan maken voor mogelijke nieuwe arrangementen</p>	Er wordt onderzocht hoe maatwerk op het MBO er uit kan zien en welk aanbod nog mist (naar analogie van de pilot met het Schakeljaar) <i>(Trekker: Fleur Spijkers)</i>	
4. Pilot in het praktijkonderwijs met maatwerk voor kinderen die binnen de criteria praktijkonderwijs vallen en die nu (potentiële) thuiszitters zijn	<ul style="list-style-type: none"> - Gezamenlijk inventariseren welke ondersteuningsvragen er zijn en welk (andersoortig) aanbod bij het praktijkonderwijs gewenst zou zijn - Bepalen hoe het onderwijs er per individuele leerling uit zou moeten komen te zien 	<p>Q4 2019: Inventarisatie thuiszitters die mogelijk naar praktijkonderwijs kunnen</p> <p>Q1 2020: Plan maken voor maatwerk voor selectie van jongeren</p> <p>Q2 2020: Start maatwerk</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> - Bepalen wat er vanuit zorg en onderwijs nodig is om dit te kunnen realiseren - Starten met maatwerk - Evalueren of maatwerk voldoet en hoe andere onderwijsinstellingen hiervan kunnen leren - Nagaan waar collectieve inzet mogelijk is i.p.v. individuele trajecten. 	Doorlopend: Evalueren en bijstellen	
	5. Campusgroepen worden gecontinueerd	<ul style="list-style-type: none"> - Continueren van campusgroepen 	Doorlopend	

Ambitie 4: Verbeteren aanpak verzuim en voortijdig schoolverlaten

Voor de aanpak van verzuim (thuiszitten) committeren we ons aan het landelijke thuiszitterspact: in 2021 zit er geen kind in onze regio langer dan drie maanden thuis zonder passend en gestart aanbod van onderwijs en/of zorg. In Holland Rijnland daalt het schoolverzuim in het PO en VO en het aantal officiële thuiszitters, maar tegelijkertijd stijgt dat aantal in het MBO en VSO. Ook gaan er kinderen niet naar school omdat zij langdurig geoorloofd afwezig zijn – vaak vanwege psychische of psychiatrische problematiek – of omdat ze zijn vrijgesteld van leerplicht. Een deel van deze kinderen kan wel onderwijs volgen, maar het ontbreekt aan onderwijs en zorgaanbod dat bij hen past. Er is onvoldoende in kaart gebracht voor welke kinderen dit geldt en wat er voor nodig is dit wel te organiseren. Voor de registratie van thuiszitters en risicoleerlingen zijn verschillende partijen (respectievelijk RBL en swv) wettelijk gezien verantwoordelijk. Om een duidelijk beeld te krijgen van het totaalverzuim is het van belang de data van RBL en swv bij elkaar te brengen en te analyseren. Dit totaal aan data geeft ons inzicht in de problematiek horende bij en de achtergronden van het verzuim.

Voor de aanpak van voortijdig schoolverlaten sluiten we aan bij het regionale programma voortijdig schoolverlaten georganiseerd op niveau Holland Rijnland (RMC).

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Er mag in 2021 geen enkel kind en geen enkele jongere langer dan drie maanden thuiszitten zonder een aanbod van onderwijs en/of zorg. Het aantal vrijstellingen is teruggedrongen en er zijn meer mogelijkheden die recht doen aan het leerrecht van kinderen. Zoveel mogelijk jongeren behalen (minimaal) een startkwalificatie	1. De data m.b.t. thuiszitters (RBL) en de data m.b.t. risicoleerlingen (swv) zijn bij elkaar gebracht en gezamenlijk geanalyseerd t.b.v. een eenduidige aanpak	<ul style="list-style-type: none"> - RBL brengt twee keer per jaar aantallen thuiszitters in kaart en delen dit met swv (en gemeenten) - Swv brengen twee keer per jaar aantallen risicoleerlingen in kaart te en delen dit met gemeenten (incl. RBL) - Eén partij krijgt de opdracht een analyse te doen op de gezamenlijke aantallen en het totaalverzuim in kaart te brengen 	Twee keer per jaar: Start Q4 2019	Ten aanzien van verzuim worden op HR niveau mogelijkheden voor eenduidige registratie verkend en besproken. <i>(Trekker: Beleidstafel leerplicht en thuiszitters)</i> Ten aanzien van VSV is er een regionaal programma voortijdig schoolverlaten. <i>(Trekker: Robbert Smakman)</i>
	2. Op basis van de gezamenlijke analyse verzuim (RBL en swv) is in kaart gebracht of er een dekkend netwerk is. Waar het aanbod niet dekkend	<ul style="list-style-type: none"> - Trekker REA onderzoekt op basis van de gezamenlijke analyse welk nieuw aanbod wenselijk is en stemt af met swv en gemeenten en schaaft waar nodig op naar Holland Rijnland 	Q2 2020	

	is, is duidelijk of dit een regionaal of sub-regionaal probleem is			
	3. Voor kinderen en jongeren met vrijstellingen is opnieuw bekeken of aanbod mogelijk is en wat hiervoor nodig is	<ul style="list-style-type: none"> - In kaart brengen van redenen vrijstellingen - In kaart brengen voor welke leerlingen, ondanks de vrijstelling, een vorm van onderwijs mogelijk is - Voorstel doen voor deze leerlingen om een vorm van onderwijs te volgen - Voorstellen doen m.b.t. de bekostiging en andere randvoorwaarden 	<p>Q1 2020: Start</p> <p>Q2 2020: Plannen mogelijke deelname onderwijs klaar</p> <p>Schooljaar 2020-2021: Maatwerk voor nu nog thuiszittende kinderen start</p>	
	4. Er is in zicht of er nieuwe arrangementen (vergelijkbaar met Buitenkans en Samen Zorgen) in de Duin- en Bollenstreek nodig zijn t.b.v. tegengaan voortijdig schoolverlaten	<ul style="list-style-type: none"> - Haalbaarheidsonderzoek doen voor soortgelijke arrangementen als Buitenkans in de Duin- en Bollenstreek - Bij positief resultaat plan maken en realiseren 	<p>Q1 2020: Onderzoek starten</p> <p>Q2 2020: Waar nodig en mogelijk plan maken</p> <p>Schooljaar 2020-2021: Start</p>	

Ambitie 5: Een heldere route en werkproces

De werkwijze ‘integraal arrangeren’ wordt in de regio als uitgangspunt genomen voor de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Onder ‘Integraal Arrangeren’ verstaan we: het gezamenlijk bedenken, maken en uitvoeren van een aanpak die werkt voor leerling, leerkracht en ouders. De aanpak is een combinatie van onderwijs, zorg, jeugdhulp en vervoer. Om integraal arrangeren goed uit te kunnen voeren is aan iedere school een professional verbonden met mandaat om jeugdhulp in te zetten. Voor het MBO is hiernaast een mandaat om WMO in te zetten nodig. De arrangementen zullen in het MBO minder op het gezin en meer op de jongere in de schoolse setting gericht zijn, gezien de leeftijd van studenten.

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
1) Onderwijs, jeugdhulp en zorg werken zo goed mogelijk samen, zodat kinderen en jongeren passend en snel worden geholpen.	1. De werkwijze ‘integraal arrangeren’ wordt door alle betrokkenen in de Duin- en Bollenstreek uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt een eenduidig plan voor gemaakt voor de implementatie van de werkwijze - Trekker REA onderzoekt met gemeenten of en hoe het mogelijk is professional met mandaat te organiseren - MBO onderzoekt met gemeenten mogelijkheden mandaat WMO 	Q1 2020: <ul style="list-style-type: none"> - Plan implementatie integraal arrangeren klaar - Er is bekend of en hoe professional met mandaat ingezet kan worden - Er is bekend of en hoe mandaat WMO ingezet kan worden 	Regionale opgave: Scholen met een regionale functie krijgen duidelijkheid over werkwijze m.b.t. leerlingen die in andere gemeenten wonen <i>(Trekkers: Erna Wieling, Maaike Cassee, Annemarije van Overschot, Marion Goedhart, PI de Brug, Delta Collega, TWO.)</i> De werkgroep ‘wachtlijsten en wachttijden’ bespreekt deze problematiek met aanbieders en zoekt in gezamenlijkheid naar oplossingen.
	2. De afspraken over rol, taak, verantwoordelijkheid en kaders van leerplicht bij procesregie in	JGT, IB/zorgcoördinator en andere betrokkenen worden geïnformeerd over RBL bij procesregie	Q1 2020: <ul style="list-style-type: none"> - Tijdens reeds geplande bijeenkomsten (Q4 2019 en Q1 2020) 	

	<p>complexe casussen zijn bestuurlijk vastgesteld en bij iedereen bekend en worden adequaat toegepast</p>		<p>worden betrokkenen geïnformeerd over rol, taak, verantwoordelijkheid en kaders procesregie RBL</p>	
	<p>3. Onderwijs en gemeenten maken afspraken over doorzettingsmacht (in het 'grijze gebied' tussen onderwijs en jeugdhulp)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken over doorzettingsmacht zijn bestuurlijk geaccordeerd 	<p>Q3 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afspraken doorzettingsmacht op papier 	

Thema: Onderwijs voor meer- en hoogbegaafden

De samenwerkingsverbanden binnen de Duin- en bollenstreek streven naar een dekkend aanbod voor alle leerlingen, waaronder (meer- en hoog) begaafde leerlingen. Scholen in onze regio staan veelal aan het begin van het actief ontwikkelen van beleid en uitvoering daarvan. Basisscholen en scholen voor havo/vwo gaan actief richting, vorm en inhoud geven aan het (meer- en hoog)begaafdenbeleid, zodat er binnen de regio een degelijk, en geïntegreerd aanbod voor deze leerlingen is. Voor een aantal leerlingen is specifieke ondersteuning m.b.t. hun persoonlijkheidsontwikkeling en/of het functioneren in hun omgeving van belang. Dit vereist een nauwgezette en goed afgestemde samenwerking tussen gemeenten en onderwijs.

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Voor meer- en hoogbegaafde kinderen wordt zo passend en thuisnabij mogelijk (in het VO: op de bestaande school) onderwijs georganiseerd	1. Op alle PO- en V(S)O-scholen (havo/vwo) ³ hebben medewerkers basiskennis	Voorlichting tijdens studiedagen over hoogbegaafdheid	Q3 en Q4 2019: - Planning is helder en uitgevoerd	Nagaan of gezamenlijke voorzieningen moeten worden gerealiseerd en hoe uitwisseling deskundigheid wordt vormgegeven
	2. Programma's worden afgestemd tussen PO en V(S)O	- Er komt een subregionale (D&B) werkgroep doorgaande leerlijn PO-VO voor hoogbegaafdheid	Q2 2020 Duidelijkheid omtrent doel, vertegenwoordiging en start	

³ Waar bij dit thema *school of scholen* staat wordt bedoeld alle PO- en V(S)O-scholen (havo/vwo)

	<p>3. Iedere school (VO) of een duidelijk aangegeven groep van scholen (PO) beschikt over een deskundige hoogbegaafdheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Starten opleiding deskundigen (VO) - Opstarten netwerk van deskundigen 	<p>Q2 2020</p> <p>Q4 2020 (of eerder): wordt nagegaan of gezamenlijk netwerk PO-VO (+ evt. jeugdhulp) zinvol is</p> <p>Q2 2021: Evt. start PO-VO-JH netwerk</p>	
	<p>4. Het plan van aanpak hoogbegaafdheid van de samenwerkingsverbanden is geïmplementeerd in de gemeenten</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeringsplannen worden opgesteld 	<p>Q1 2020: Start implementatie</p> <p>2021: implementatie gereed</p>	

	<p>5. Alle JGT's hebben de beschikking over (ambulante) expertise van hoogbegaafdheid</p>	<p>- Gemeenten maken een plan hoe deze expertise van hoogbegaafdheid voor de JGT's beschikbaar komt</p>	<p>Q1 2020: Start opstellen plan</p>	
	<p>6. Er is duidelijkheid over welke specifieke voorzieningen nodig zijn hoe deze gezamenlijk gerealiseerd kunnen worden</p>	<p>- Onderzoek of aanbod voldoende is op basis van feedback door ouders, leerlingen, docenten en kengetallen</p>	<p>Q2 2021</p>	

Thema: Nieuwkomers in het onderwijs

Voor de integratie van nieuwkomers is deelname aan (voor)schools onderwijs van groot belang. Hoewel de aantallen de afgelopen jaren ten opzichte van 2015/2016 zijn afgenomen, krijgen en hebben nog steeds veel scholen te maken met de instroom van asielzoekers- en andere nieuwkomersleerlingen. Scholen willen zorgdragen voor goed en toegankelijk onderwijs voor deze leerlingen te organiseren, in een Taalklas of via de Internationale Schakelklas (ISK) en (daarna) zo mogelijk plaatsing in het reguliere onderwijs. Hiervoor geldt een aantal randvoorwaarden, zoals voldoende financiële middelen, bevoegde en bekwaame leraren en een goede samenwerking met andere scholen en gemeenten rondom de begeleiding van deze leerlingen (en hun familie).

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Onderwijs en indien van toepassing jeugdhulp voor nieuwkomers is zo vormgegeven dat zij: 2) Zonder wachttijd een bestaand specifiek onderwijstraject kunnen volgen 3) Zich vervolgens zo goed mogelijk in een bestaand onderwijstraject kunnen ontwikkelen 4) Doorlopende leerlijn PO-VO-MBO	1. Taalklassen en ISK behalen aantoonbaar goede resultaten op basis van vooraf met betrokkenen geformuleerde doelen	<ul style="list-style-type: none"> - Swv/scholen zorgen voor inhoudelijk programma onderwijs - Gemeenten zorgen voor huisvesting ISK (in overleg met de schoolbesturen), voor gespecialiseerde jeugdhulp, tolken - Duidelijkheid omtrent hoe gemeenten taalklassen en ISK stimuleren - (Trekker) Stuurgroep Nieuwkomers PO geeft terugkoppeling in de REA en zorgt voor verbinding en afstemming met ISK VO - Resultaatafspraken PO-VO over wat aan onderwijs wordt 	Q3 2019 Q3 en Q4 2019: vaststellen wat waar en in welke omvang nodig is. Q1 2020: inzet benodigde deskundigen Q2 2020 Q4 2019: Naast info ook nagaan of en hoe de aanpakken anders moeten, dan wel wat ontbreekt Q2 2020	N.v.t., subregionaal

		<p>aangeboden aan nieuwkomers</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afspraken over overgang PO-VO-MBO - Afspraken over overdracht PO-VO-MBO 	<p>Q1 2020 en vervolgens structureel tenminste jaarlijks</p> <p>Q1 2020: idem</p>	
	<p>2. Ouders zijn betrokken bij (taal)ontwikkeling van hun kind en werken zelf ook aan hun taalontwikkeling</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nagaan op welke wijze ouders meer bij het onderwijs betrokken kunnen worden en hoe aanbod georganiseerd kan worden om te werken aan eigen taalontwikkeling (o.a. in overleg met de ISK) 	<p>Q2 2020: onderzoek</p> <p>Q3 2020: resultaten onderzoek presenteren in REA</p> <p>Q1 2021: Evt. voorstellen uitwerken en bespreken in REA</p> <p>Q3 2021: Evt. geaccordeerde uitwerkingen invoeren</p>	

Thema: Doorgaande lijnen

Het is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind dat het zo min mogelijk overlap, breuken of lacunes in het leer- en begeleidingsproces ervaart. We streven ernaar om onderwijs en/of jeugdhulp als een logische, nauw aansluitende en vloeiende begeleiding aan te bieden. Onderwijs en gemeenten werken daartoe aan verschillende projecten om doorlopende leer- en begeleidingslijnen te realiseren en/of te optimaliseren.

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Kinderen volgen een ononderbroken ontwikkeling	1. Er zijn afspraken vastgelegd over doorgaande lijn voorschools-PO (lokaal), PO-VO (swv) en VO-mbo	Er zijn structurele, periodieke overleggen en voorlichtingsbijeenkomsten voor docenten en ouders om te komen tot deze afspraken en de uitvoering daarvan	Doorlopend	N.v.t., subregionaal
	2. Er zijn afspraken over overgang voorschools-PO wanneer kinderen aanvullende ondersteuning (cognitief en/of zorg) nodig hebben	- Afspraken worden op papier gezet door gemeenten, kinderopvang en swv	Q2 2020	
	3. Er is duidelijkheid over al dan niet opstarten Schakel-/symbioseklas mavo/havo/vwo voor 12 leerlingen	- Onderzoek schakel-/symbioseklas bij regulier VO - Besluit door bestuur Swv V(S)O - Indien Start	Q3 en Q4 2019 door Swv V(S)O Q1 2020 Q3 2020	
	4. De inzet van de Schakelklas VSO-MBO is geëvalueerd	Evaluatie inzet en resultaten		
				Via VSV <i>Trekker: Robbert Smakman</i>

Thema: Onderwijs-arbeidsmarkt en dagbesteding voor jongeren met een beperking

Er zijn jongeren met een beperking die gebaat zijn bij een combinatie van onderwijs en (belevingsgerichte, activerende of arbeidsmatige) dagbesteding of waarbij de scheidslijn tussen verantwoordelijkheid gemeenten en onderwijs zeer dun is. Om te voorkomen dat deze jongeren tussen wal en schip komen is het van belang dat er voldoende voorzieningen zijn en duidelijke afspraken over bij wie taken en verantwoordelijkheden liggen.

Doel	Deelresultaten	Concrete acties	Tijd	Holland Rijnland
Een soepele overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt en dagbesteding, waarbij duidelijkheid is over financiering en inhoud trajecten	1. Duidelijke afspraken over financiering trajecten en wanneer en in welke mate er sprake is van onderwijs/arbeid en waar nodig over vervoer	Voor jongeren die zijn aangewezen op dagbesteding en jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt: <ul style="list-style-type: none"> - Inventarisatie knelpunten/ betrokkenen/aantallen en analyse - Voorstellen ontwikkelen voor gewenste aanpak en financiering - Besluiten incl. vaststellen uitvoeringstrajecten - Uitvoeren & monitoren 	Q1 en Q2 2020: Swv V(S)O en vertegenwoordiger gemeenten met scholen Q3 2020: Swv V(S)O en vertegenwoordiger gemeenten → REA Q4 2020: OOGO Q1 2021 en verder. Monitoring door Swv V(S)O en vertegenwoordiger gemeenten → OOGO	Aanpak jongeren in kwetsbare posities (RMC)

[Aanvulling nodig door MBO over jongeren zonder beperking, ahv brief Ministerie en met initiatieven als Samen Zorgen in het VO](#)